

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти**

ЗАТВЕРДЖЕНО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога

***PEDAGOGICAL DEONTOLOGY, RHETORIC, SPEECH CULTURE OF A
CORRECTIONAL TEACHER***

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни нормативна

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань А Освіта, спеціальності А6 Спеціальна освіта, освітньої програми Логопедія. Спеціальна психологія.

«4» березня 2025 р. 17 с.

Розробник: *Середа Ірина Валеріївна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Гаранті освітньої програми, Логопедія, Спеціальна психологія "Кишинівського В.П. І.К.Д.Н., розг. 2019"

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога» розглянуто на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 4 від «5» березня 2025 р.

Завідувач кафедри

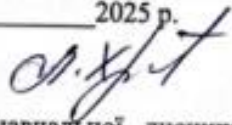

Катерина Шапочка

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського

Протокол № від « » 2025 р.

Голова

Людмила Хрящевська

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій Лабарткава

Робочу програму навчальної дисципліни «Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № від « » 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій Слободян

© НУК, 2025

© Середа І.В., 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	5
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	6
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	6
<i>4. Очікувані результати навчання</i>	6
<i>5. Програма навчальної дисципліни</i>	6
<i>6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування</i>	11
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	11
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	15
<i>9. Засоби навчання</i>	15
<i>10. Рекомендовані джерела інформації</i>	16

ВСТУП

Анотація

Інтегрований курс «Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога» є нормативною навчальною дисципліною педагогічного циклу, спрямованою на комплексне формування морально-етичної, комунікативно-педагогічної, міжособистісної взаємодії, функціонально-поведінкової компетенцій майбутнього спеціального педагога. Курс виступає важливою складовою підготовки бакалаврів спеціальності А6 Спеціальна освіта відповідно до освітньої програми: Логопедія. Спеціальна психологія. Його мета полягає у формуванні у майбутніх педагогів моральних цінностей педагогічної професії як основи професійно-педагогічної культури; розширенні знань про спілкування, його форми, види і структуру, про порушення, труднощі і бар'єри міжособистісного спілкування; засвоєнні шляхів формування ораторської культури педагога. Програма курсу передбачає розкриття соціальної та виховної значущості дотримання норм педагогічної етики у професійній діяльності; ознайомлення з принципами, нормами і правилами професійно-педагогічної поведінки; розкриття особливостей етичної поведінки вчителя при розв'язанні складних педагогічних ситуацій; аналіз різних способів попередження порушень та подолання бар'єрів міжособистісного спілкування; опанування основних аспектів культури мовленнєвого спілкування; формування практичних умінь та навичок підготовки та здійснення публічного виступу. Передумовами для вивчення дисципліни є знання загальних основ педагогіки та психології, володіння базовими комунікативними вміннями і навичками.

Ключові слова: культура мовлення корекційного педагога, морально-етичні цінності педагога, норми професійно-педагогічної поведінки, ораторська майстерність, педагогічна деонтологія, риторика.

Abstract

The integrated course "Pedagogical deontology, rhetoric, speech culture of a correctional teacher" is a normative educational discipline of the pedagogical cycle aimed at complex formation of moral-ethical, communicative-pedagogical, interpersonal interaction, functional-behavioral competencies of the future special teacher. The course is an important component of the preparation of bachelors specialty A6 Special education in accordance with the educational program: Speech Therapy. Special psychology. Its purpose is to form in future teachers the moral values of the teaching profession as the basis of professional and pedagogical culture; expanding knowledge about communication, its forms, types and structure, about violations, difficulties and barriers of interpersonal communication; mastering the ways of forming the oratorical culture of the teacher. The course program provides for the disclosure of the social and educational significance of compliance with the norms of pedagogical ethics in professional activities; acquaintance with the principles, norms and rules of professional and pedagogical behavior; disclosure of features of ethical behavior of the teacher at the decision of difficult pedagogical situations; analysis of different ways to prevent violations and overcome barriers to interpersonal communication; mastering the main aspects of the culture of speech communication; formation of practical skills and abilities to prepare and make a public speech. Prerequisites for studying the discipline are knowledge of the general principles of pedagogy and psychology, possession of basic communication skills.

Key words: speech culture of a correctional teacher, moral and ethical values of a teacher, norms of professional and pedagogical behavior, oratory skills, pedagogical deontology, rhetoric.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	А Освіта	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	А6 Спеціальна освіта ОП (Логопедія. Спеціальна психологія)	Семестр	
		1-й	1-й
		Лекцій	
		15 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	8 год.
		Лабораторні	
Загальна кількість годин – 120		0 год.	0 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3;	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		75 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: залік	
самостійної роботи студента – 6		Форма контролю: усна	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога» полягає у формуванні у майбутніх педагогів моральних цінностей педагогічної професії; вивченні психолого-педагогічних основ міжособистісного спілкування, техніки та культури мовлення; засвоєнні шляхів формування ораторської культури педагога.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога» ґрунтується на знаннях загальних основ педагогіки та психології, володіння базовими комунікативними вміннями і навичками на основі вивчення курсів “Спеціальна порівняльна педагогіка”, “Спеціальна порівняльна психологія”.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПРН7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

ПРН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПРН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

ПРН19. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання.

ПРН20. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

II. Фахові:

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім’ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім’ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Наука про стосунки і комунікацію педагога

Змістовий модуль 1. Педагогічна деонтологія як наука про норми професійної діяльності вчителя

Тема 1. Сутність педагогічної деонтології

1. Педагогічна деонтологія як галузь педагогічної науки.
2. Функції, принципи та завдання педагогічної деонтології.
3. Категорія обов'язку педагога.
4. Відповідальність педагога як категорія педагогічної деонтології.

Література [6], стор. 10–17.

Тема 2. Поведінка педагога відповідно до норм педагогічної етики

1. Поведінка педагога як предмет педагогічної деонтології.
2. Вимоги до поведінки педагога.
3. Стилi поведінки педагога.
4. Деонтологічний кодекс педагога, його призначення.
5. Академічна доброчесність. Види порушень академічної доброчесності.

Література [6], стор. 17–26.

Змістовий модуль 2. Педагогічний такт як стратегія поведінки

Тема 1. Педагогічний такт у професійній взаємодії

1. Педагогічне спілкування: особливості, функції, види, структура.
2. Позиції і бар'єри у спілкуванні.
3. Стилi спілкування.
4. Педагогічний такт.

Література [6], стор. 26–40.

Тема 2. Шляхи подолання конфліктів у педагогічній взаємодії

1. Конфлікти, види конфліктів, стадії конфліктної взаємодії.
2. Педагогічні конфлікти: класифікація, особливості.
3. Основні типи стратегій взаємодії у конфлікті.
4. Шляхи подолання конфліктів.

Література [6], стор. 26–40.

Змістовий модуль 3. Культура і техніка мовлення педагога

Тема 1. Основні характеристики спілкування

1. Класифікація видів спілкування.
2. Функції спілкування.
3. Моделі мовленнєвої комунікації.
4. Засоби спілкування: вербальні та невербальні.
5. Основні форми спілкування.
6. Основні стилі спілкування.
7. Типи комунікабельності людей.

Література [6], стор. 46–66.

Тема 2. Культура мовлення вчителя та її ознаки. Техніка мовлення

1. Мовлення вчителя як показник педагогічної культури
2. Стилi мовлення та iндивiдуальний стиль мовленнєвої поведінки
3. Педагогічне мовлення та комунікативна поведінка вчителя
4. Структурні особливості мовлення вчителя
5. Основні ознаки культури мови і мовлення вчителя
6. Шляхи формування культури мовлення

Література [6], стор. 91–108.

Змістовий модуль 4. Риторика як складова педагогічної діяльності

Тема 1. Теорія риторики. Техніка промови і культура оратора

1. Риторика як наука. Розділи риторики.
2. Розробка промови.
3. Структура промови.
4. Виразність ораторської промови.
5. Особливості запам'ятовування та виголошення ораторської промови.

Література [6], стор. 108-129.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль 1.										
Змістовий модуль 1. Педагогічна деонтологія як наука про норми професійної діяльності вчителя										
Тема 1. Сутність педагогічної деонтології	15	2	2	–	11	15	1	0	–	14
Тема 2. Поведінка педагога відповідно до норм педагогічної етики	15	2	4	–	9	15	1	2	–	12
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	4	6	–	20	30	2	2	–	26
<i>Усього годин</i>	30	4	6	–	20	30	2	2	–	26
Змістовий модуль 2. Педагогічний такт як стратегія поведінки										
Тема 1. Педагогічний такт у професійній взаємодії	15	2	4	–	9	15	0	0	–	15
Тема 2. Шляхи подолання конфліктів у педагогічній взаємодії	15	2	4	–	9	15	0	2	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	4	8	–	18	30	0	2	–	28
<i>Усього годин</i>	30	4	8	–	18	30	0	2	–	28
Змістовий модуль 3. Культура і техніка мовлення педагога										
Тема 1. Основні характеристики спілкування	15	2	4	-	9	15	1	0	-	14
Тема 2. Культура мовлення вчителя та її ознаки. Техніка мовлення	15	2	4	–	9	15	1	2	–	12
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	4	8	–	18	30	2	2	–	26
<i>Усього годин</i>	30	4	8	-	18	30	2	2	–	26
Змістовий модуль 4. Риторика як складова педагогічної діяльності										
Тема 1. Основи риторики. Техніка промови і культура оратора	30	3	8	–	19	30	0	2	–	28
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	30	3	6	–	19	30	0	2	–	28
<i>Усього годин</i>	30	3	6	-	19	30	0	2	–	28
<i>Разом за курсом</i>	120	15	30	0	75	120	4	8	0	108

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність педагогічної деонтології	2	0
2	Поведінка педагога відповідно до норм педагогічної етики	2	2
3	Академічна доброчесність	2	0
4	Педагогічний такт як стратегія поведінки у спілкуванні	4	0
5	Засоби подолання конфліктів у педагогічній діяльності	4	2
6	Основні характеристики спілкування	4	0
7	Культура мовлення вчителя та її ознаки	2	2
8	Техніка мовлення	2	0
9	Стадії публічного виступу	4	2
10	Культура оратора	4	0
	<i>Разом</i>	30	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до семінарських занять – **2-4 год. / 1 заняття**;
- написання рефератів – **10-20 год. / 1 роботу**;
- підготовка до контрольних заходів – **10-25 год. / 1 захід**
- підготовка проектних завдань - **3-5 год. / 1 проєкт**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	25	16
2	Реферат	10	20
3	Підготовка до контрольних заходів	10	24
4.	Виконання проєктних завдань*	30	48
	<i>Разом</i>	75	108

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:

- лекція;
- пояснення;
- дискусія;
- диспут;

- ілюстрування;
 - демонстрація;
 - відеометод;
 - майстер-клас
- 2) на семінарських заняттях:
- практична робота;
 - фронтальне опитування;
 - частково-пошуковий метод;
 - спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проєктні (самостійні) роботи), реферат, контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на семінарських заняттях	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.

0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 20 балів (10 відповідей по 2 бали ДФН, 3 відповіді по 2 бали ЗФН).</i>

Самостійна (проектна) робота	Критерії оцінювання
5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
4	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
3	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
2	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 50 балів (10 робіт по 5 балів ДФН, ЗФН).</i>

Реферат	Критерії оцінювання
10	Реферат має обсяг 15 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.
6-8	Реферат має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.
3-5	Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.
0	Тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 20 балів (1 реферат по 10 балів ДФН, ЗФН).</i>

Контрольна робота	Критерії оцінювання
ДФН 20 ЗФН 34-30	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 19-15 ЗФН 29-20	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 14-10 ЗФН 19-10	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 9-6 ЗФН 9-6	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 5-1 ЗФН 5-1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 20 балів для ДФН, 34 бали для ЗФН</i>

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні заняття	12x2 бали = 24 балів	4x5 бали = 20 балів
Самостійна (проектна) робота	12x3 бали = 36 балів	12x3 бали = 36 балів
Реферат	1x10 балів = 10 балів	1x14 балів = 14 балів
Контрольна (письмова) робота	1x20 балів = 20 балів	1x30 бали = 30 бали
Всього	100	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2		
		Самостійна (проектна) робота	3	Самостійна (проектна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	5
		Самостійна (проектна) робота	6	Самостійна (проектна) робота	6
ЗМ 2	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2		
		Самостійна (проектна) робота	3	Самостійна (проектна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	5
		Самостійна (проектна) робота	6	Самостійна (проектна) робота	6
ЗМ 3	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2		
		Самостійна (проектна) робота	3	Самостійна (проектна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	5
		Самостійна (проектна) робота	6	Самостійна (проектна) робота	6
ЗМ 4	Т1	Відповідь на семінарському занятті	6		
		Самостійна (проектна) робота	9	Самостійна (проектна) робота	9
Контрольна робота			30	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бралатан В. П. Професійна етика [Текст]: навч. посіб. / В. П. Бралатан, Л. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко.- Київ: Центр учбової літератури, 2011. - 312 с.
2. Компетентнісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти : монографія / Н. В. Савінова, І. В. Серeda, В.А. Кисличенко та ін. Миколаїв. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 188 с.
3. Ораторське мистецтво: [підручник] / М. П. Требін, Г. П. Клімова, Н. П. Осипова та ін. ; за ред. М. П. Требіна, Г. П. Клімової. – Х.: Право, 2013. – 208 с.
4. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика: монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.]; за ред. О. А. Кучерук. – Київ: КНТ, 2016. – 258 с.
5. Серeda І.В. Корекційно-вихована діяльність педагога у сучасних закладах освіти: монографія / Н.В.Савінова, І.В.Серeda, Н.В.Стельмах. – Миколаїв: Іліон, 2019. – 190 с.
6. Серeda І.В. Педагогічна деонтологія, риторика та культура мовлення: навчально-методичний посібник / І.В.Серeda. – Миколаїв: Іліон, 2020. – 184 с.
7. Серeda І. В. Самовиховання і саморегуляція особистості: основи самоефективності: Методичні рекомендації. Миколаїв: Іліон, 2021. 162 с.
8. Стахів М.О. Український комунікативний етикет : навч.- метод. посіб. / М.О. Стахів. – К. : Знання, 2008. – 245 с.
9. Тофтул М.Г. Етика: підручник для вузів. -2-ге вид., випр., допов. - К.: Академія, 2011. - 437 с.
10. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Л. Л. Хоружа ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. - Київ : Академвидав, 2012. - 208 с.

Допоміжна література

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - С. 249-293.
2. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Риторика: Навч. посібник. - Львів: Світ, 2001.- 119 С. 133-136.
3. Белих О. М. Проблеми на рівні невербальних комунікацій / О. М. Белих // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – №7. – 2010. – С. 305-309.
4. Блощинська В.А. Етика. Практикум: навч. посіб./ В.А.Блощинська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 248 с.
5. Бобир О. Етикет учителя: навч.-метод. посіб./ О.Бобир. – К.: Ленвіт, 2004. – 192 с.
6. Васильєва М.П. Основи педагогічної деонтології: навч. посіб./ М.П.Васильєва. – Харків: Нове слово, 2003. – 200 с.
7. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч.-метод. посіб. / Г.П.Васянович. – Львів: Норма, 2005. – С.344.
8. Етика: Навч. посібник / В.О. Лозова, М.І. Панов, А.О. Стасевська та ін.. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 224с.
9. Львів М. Р. Риторика. Культура мови: навчальний посібник для педагогічних спеціальностей вузів / М. Р. Львів. – М. : Академія, 2002. – 272 с.

10. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид. – К.: Вища шк., 2006. – 311 с.
11. Введенська Л. О. Людське слово могутнє.../ Л. О. Введенська, Л. Г. Павлова // Педагогічна майстерність : [хрестоматія: навч. посіб.] / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. – К. : 217 СПД Богданова А. М., 2008. – С. 95-96.
12. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі : монографія / Н. Б. Голуб. – Черкаси: Брама-Україна, 2008. – 400 с.
13. Грінкова В. Аксіологічний підхід до проблеми педагогічної культури майбутнього вчителя // Шлях освіти. – 2002. - № 2. – С.2-6.
14. Дорошенко С.І. Основи культури і техніки усного мовлення. – Харків: „ОВС”, 2002. – 245с
15. Зязюн І.А. Гуманістична стратегічна теорія і практика навчального процесу: Спец. випуск // Рідна школа. – 2000. - № 8. – С.12-14.
16. Ковальова І.О. Імідж сучасного спеціаліста. – Харків: ХНУ, 2001. - 310 с.
17. Комарова І. Культура педагогічного спілкування вчителя. // Шлях освіти. – 2001. - № 1. – С. 31-34
18. Кубрак О. В. Манера поведінки, пози, жести – невербальна мова / О. В. Кубрак // Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посібник. – Суми : ВТД Університетська книга, 2005. – 234 с.
19. Лозовой В.О. Етика: навч. посіб. /В.О.Лозовой, М.І.Панов, О.А.Стасевська та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 224 с.
20. Мамчур Лідія. Формування мовно-риторичної компетентності майбутнього вчителя-словесника / Лідія Мамчур // Проблеми підготовки сучасного вчителя 2013. – № 8 (Ч. 2). – С.182-186.
21. Махній М. М. Невербаліка і культура / М. М. Махній. – К. : Влох. ua, 2009. – 327 с.
22. Мацько Л. Стратегія мовної освіти в Україні / Л. Мацько // Педагогічна газета, 2004. – № 5 (118). – С. 3.
23. Мільто Л.О. Методика розв’язання педагогічних задач: навч. посіб., 2-е вид., переробл. і доп. – Харків: Ранок-НТ, 2004. – 152 с.
24. Нечепоренко Л.С. Онтопедагогічна та інвайронментальна педагогіка. – Харків: ХНУ, 2001. - 238 с.
25. Олійних Г. А. Виразне читання. Основи теорії : посібник для вчителів / І. Л. Олійник. – Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2007. – 224 с.
26. Пасинок В.Г. Теоретичні основи мовленнєвої підготовки вчителя. – Харків: Основа, 2001. – 270 с.
27. Професійна етика вчителя: час і вимоги / За заг.ред. Б.М.Жебровського. – К., 2000.
28. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування / Я. Радевич-Винницький. – Львів : СПОЛОМ, 2001. – 223 с.
29. Сагач Г. М. Риторика / Г. М.Сагач. – К. : Ін Юре, 2000. – 567 с.
30. Сербенська О. Культура усного мовлення : практикум : навч. посіб. / О. Сербенська. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 216 с.
31. Сисоева С.О. Основи педагогічної творчості. Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346с.
32. Сучасний тлумачний словник української мови (за ред. В. В. Дубічинського). – Харків : Школа, 2006. – 832 с.
33. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура. Діловий етикет: Навч. посібник. - К.: Знання, 2006. - 391 с. - (Вища освіта ХХІ століття)
34. Уварова А.М. Формування риторичної майстерності майбутнього вчителя: Навчально-методичний посібник для педагогічних університетів. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2007. – 132 с.

35. Уварова А. М. Формування риторичної культури майбутнього вчителя / А. М. Уварова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2009. – № 1. – С.259-265.
36. Фоміна І. Л. Роль образності мовлення під час навчання / І. Л. Фоміна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – № 11 (том 1). – С. 72-74. – Серія: Філологія.
37. Хоружа Л.Л. Гуманний учитель: утопія чи реальність? // Директор школи: Науковометодичний журнал. – 2002. - №2. – С.42-48.
38. Хоружа Л.Л. Гуманізація як системо утворюючий компонент реформування сучасної освіти і виховання // Освіта на Луганщині. – 2002. - № 2(17). – С.59-66.
39. Хоружа Л.Л. Етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика: монографія / Л.Л.Хоружа. – К.: Преса України, 2003. – 319 с.
40. Хоружа Л.Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності / Л.Л.Хоружа // Вища школа, 2015. - № 6. - С.9-19.
41. Хоружа Л.Л. Педагогічна деонтологія: навч. – метод. посіб. /Л.Л.Хоружа. – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2008. – 96 с.
42. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224.
43. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.
44. Чепелева Н. Технології читання / Н. Чепелева. – К. : Главник, 2004. – 96 с.
45. Якубовська О.М., Гапійчук І.М. Основи дидактичної взаємодії: Навч.-метод. посібник до спецкурсу. – Вінниця: Велес, 2001. – 108 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Середя І.В. Шляхи формування деонтологічної культури майбутнього спеціального педагога. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 47, том 4, 2022 с.198-203. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-4-33>
2. Sereda I., Karskanova S. Influence of psychological and pedagogical features of students on their activity in self-education //| Pedagogika-Pedagogy, Volume 93, Number 8, 2021, 1065-1087. (Болгарія, «Аз-буки») <https://doi.org/10.53656/ped2021-8.04> (Наукометрична база Web of Science)
3. Sereda I. V. (2022). Blended learning implementation during training the teachers of special education in the conditions of quarantine. *Information Technologies and Learning Tools*, 88(2), 239–254. <https://doi.org/10.33407/itlt.v88i2.4532> (Наукометрична база Web of Science)
4. http://www.univertv.ru/video/psihologiya/socialnaya_psihologiya/doncov_kurs_lekci_j_socialnaya_psihologiya/psihologiya_obweniya_i_verbalnaya_kommunikaciya/
5. <http://psyberia.ru/tests/gesture/>
http://soznaniye.at.ua/publ/teorija_lzhi/raspoznavanie_vranja_chast_1/2-1-0-4